

Ook boomkwekers kunnen voortaan mee-eten uit de Europese ruif

Europa richt zich op ingrijpende verandering subsidiëring landbouwsector

Het Europese systeem van landbouwsubsidies is altijd discriminerend geweest ten opzichte van boomkwekers. Het systeem was volledig geënt op de grote sectoren zoals akkerbouw, varkenshouderij en rundveehouderij. Met het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) zou dat wel eens kunnen gaan veranderen. De insteek is in ieder geval een gelijke hectarepremie, waarbij boomkwekers niet langer worden uitgesloten.

Auteur: Jeroen Nuissl

Afgelopen zomer is in de Commissie Landbouw en Plattelandsontwikkeling (COMAGRI) van het Europees Parlement een principeakkoord bereikt over het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) voor de periode 2014-2020. Met het principeakkoord tussen Raad, Europese Commissie en Europees Parlement lijkt er een einde te zijn gekomen aan een lange weg van onderhandelingen en vindt er een ingrijpende hervorming van het Europees landbouwbeleid plaats voor de periode van 2014 – 2020.

In tegenstelling tot eerdere berichten en uitgangspunten, komt de boomteelt volgens Herman Sniijders van het ministerie van Economische Zaken wel degelijk in aanmerking voor betalingsrechten. De boomteelt maakt volgens Sniijders onderdeel uit van het container-

begrip sierplanten. Naar verwachting worden de rechten gekoppeld aan de bedrijfsomvang. Zoals bekend maakt de boomteelt veel gebruik van losse pacht. Hoe hiermee wordt omgegaan is nog niet volledig duidelijk. Herman Sniijders geeft de suggestie mee dat ondernemersgerelateerde vragen het beste (door de ondernemer zelf) gesteld kunnen worden aan Dienst Regelingen te Assen. Deze kunnen op basis van het bedrijfsnummer specifieke informatie geven.

Quotaregelingen

Het landbouwbeleid bestond tot nu toe uit vastgestelde quotaregelingen, maatregelen die ingrepen op de markt toestaan en inkomenssteun die breed werd verdeeld. Nu komen vergroening en markt oriëntatie meer centraal te staan.

Kern van het nieuwe GLB is dat de directe inkomenssteun aan boeren anders wordt verdeeld. Zo heeft er een gedeeltelijke verschuiving plaatsgevonden van rijke naar arme lidstaten en wordt er binnen landen toegewerkt naar een gelijke hectarepremie. Voor Nederland betekent deze hervorming een aanzienlijk budgetverlies en mogelijk grote klappen voor enkele sectoren, zoals de kalverhouderij en zetmeelaardappelteelt (zie onderstaande tabel). Maatwerk voor een zachte landing is wel mogelijk.

Als gevolg van het bereikte akkoord ontvangt Nederland in de periode van 2014 – 2020 ongeveer € 6 miljard voor landbouw van de Europese Unie. Hiervan is € 5,4 miljard bestemd voor directe betalingen (pijler 1) en € 0,6 miljard voor

verliezers GLB	winnaars GLB
vleeskalveren - € 36.000,-	tuinbouw + € 3.900,-
aardappelzetmeel - € 16.400,-	akkerbouw + € 3.000,-
intensieve melkveehouderij - € 5.400,-	overige graas- en hokdieren + € 300,-
Gemiddeld voor alle sectoren: - € 2.300 euro per jaar	

Tabel 1 Verliezers en winnaars nieuw GLB, bron: Ministerie van EZ

plattelandsbeleid. Als gevolg van de verlaging van het GLB-budget zullen ook de directe betalingen in Nederland afnemen van € 830 miljoen in 2013 naar € 730 miljoen in 2020 en de uitkeringen van het plattelandsbeleid gaan afnemen van € 103 miljoen in 2013 naar € 85 miljoen in 2020. De gemiddelde hectaresteen aan Nederlandse agrariërs neemt af van € 460,- per hectare per jaar in 2013 naar € 400,- per hectare per jaar in 2020.

Vergroening en markt-oriëntatie komen meer centraal te staan

Beleidsstructuur overeind gebleven

Gedurende de onderhandelingen is de structuur van het beleid, zoals in oktober 2011 voorgesteld door eurocommissaris Dacian Ciolos, grotendeels overeind gebleven. Dat geldt onder meer voor het vergroeningsbeleid, waardoor boeren vanaf 2015 (volgend jaar is een overgangsjaar) met nieuwe duurzaamheidseisen te maken krijgen. Naast de door de Europese Commissie voorgestelde vergroeningsmaatregelen (permanent grasland, gewasdiversificatie en ecologische aandachtsgebieden) krijgen lidstaten de mogelijkheid om ook equivalente vergroeningsmaatregelen te nemen, via agrarisch natuurbeheer of alternatieve maatregelen. Hiertoe wordt een lijst opgesteld met alternatieve vergroeningsmaatregelen die als gelijkwaardig worden beschouwd aan de drie door de Europese Commissie voorgestelde maatregelen. Deze lijst van alternatieve, equivalente vergroeningsmaatregelen is een dynamische lijst, waaraan nieuwe maatregelen kunnen worden toegevoegd. Daardoor kunnen ook certificaten voor duurzame productie, zodra deze zijn uitontwikkeld, aan de lijst worden toegevoegd als zij equivalent zijn.

Behoud blijvend grasland

Voorts zijn regels voor het behoud van blijvend grasland aangescherpt. Gevoelige graslanden,

bijvoorbeeld gelegen in Natura-2000 gebieden, worden extra beschermd (ploeg- en omzettingsverbod). Het percentage ecologisch aandachtsg gebied dat boeren op hun bouwland moeten aanwijzen, start met 5% in het jaar 2015. Na evaluatie in 2017 kan op voorstel van de Europese Commissie worden besloten tot een ophoging naar 7%. Ook landschapselementen gelegen op grond zonder toeslagrechten kunnen worden meegenomen, mits voor 2018 vastgelegd in het perceelsregister.

In het onderhandelingsakkoord is het Nederlandse voorstel dat agrarische natuurverenigingen (boerencollectieven) gezamenlijk vergroeningsmaatregelen kunnen uitvoeren, overgenomen. Deze boerencollectieven krijgen bijvoorbeeld de gelegenheid om deels samen invulling te geven aan de verplicht in te richten ecologische aandachtsgebieden.

Belangrijkste besluiten

Onderstaand een overzicht van de belangrijkste besluiten.

Actieve boer:

- Er komt een korte Europese lijst met verplichte uitsluitingen: vliegvelden, spoorwegen, waterbedrijven, vastgoeddiensten en permanente recreatie- en sportbedrijven zijn per definitie uitgesloten van de ontvangst van landbouwsubsidies.
- Lidstaten mogen deze lijst aanvullen op basis van objectieve criteria.

Definitie landbouwgrond:

- De overeengekomen definitie van landbouwgrond respecteert de diversiteit van de EU-28.
- Lidstaten mogen een lijst met 'niet-landbouwgronden' opstellen.

Overheveling:

Lidstaten kunnen eenmalig maximaal vijftien procent van pijler 1 overhevelen naar pijler 2 (in dat geval is voor dat deel geen nationale cofinanciering vereist) en vice versa.

Gewasdiversificatie op landbouwgrond:

- Ondergrens ligt bij 10 hectare bouwland.
- Bedrijfsomvang tot 30 hectare minimaal twee gewassen.
- Bedrijfsomvang > 30 hectare: minimaal drie gewassen.
- Gewasdiversificatie is niet verplicht voor bedrijven met > 75% grasland en de resterende oppervlakte bouwland < 30 hectare.

Blijvend grasland:

- Binnen begrenste N2000-gebieden geldt vanaf 2015 een omzettings- en ploegverbod.
- Lidstaten mogen meer graslanden aanwijzen waarvoor een omzettings- en ploegverbod geldt (bijv. High Value Nature (HVN) graslanden of koolstofrijke graslanden (bijv. graslanden in Veeweidegebieden)).
- Buiten deze gebieden geldt voor de lidstaat een voortzetting van de bestaande verplichting t.b.v. de instandhouding van het graslandareaal.
- Monitoring op nationaal niveau blijft mogelijk (maximaal 5% teruggang).

Ecologische aandachtsgebieden:

- Ondergrens ligt bij 15 hectare bouwland (de verplichting rust dus niet op graslandpercelen!).
- In 2015: 5% en in 2017 eventueel 7% (na evaluatie).
- Europees is een lijst met landschapselementen vastgesteld (w.o. braakland, terrassen, kleine landschapselementen, bufferzones; maar geen permanente gewassen, kerstbomenteelten en/of tijdelijk bos).
- De Europese Commissie werkt momenteel een wegingsmatrix uit met als doel de equivalentie van de diverse maatregelen af te wegen (bijv. 1 hectare braak staat gelijk aan x-aantal strekkende meters haag).
- Landschapselementen gelegen op grond zonder toeslagrechten mogen, mits deze landschapselementen in gebruik zijn bij het betreffende agrarische bedrijf, meegeteld worden.
- Uiterlijk in 2018 dienen deze landschapselementen in het perceelsregister te zijn vastgelegd.
- Bovenstaande verplichting geldt niet voor bedrijven > 75% grasland (blijvend en tijdelijk) als het resterende areaal bouwland kleiner is dan 30 hectare.

Alternatieven:

- Gecertificeerde biologische bedrijven zijn per definitie groen.
- Lidstaten hebben de mogelijkheid equivalente vergroeningsmaatregelen toe te staan, mits deze als gelijkwaardig kunnen worden beschouwd aan de drie door de Europese Commissie voorgestelde maatregelen:
  - het betreft een dynamische lijst;
  - ze mogen onderdeel uitmaken van een certificeringssysteem;
  - lidstaten stellen de lijst op, de Europese Commissie toets en keurt goed.

- Dubbele betalingen zijn uitgesloten (dat wil zeggen, de vergroeningsbetaling uit pijler 1 in combinatie met agrarisch natuurbeheer uit pijler 2).
- Op het niet naleven van de vergroeningseisen staat een sanctie van maximaal 25% van de vergroeningspremie bij bijzondere gebeurtenissen zoals herhaling van de overtreding. De sanctie kan in de eerste drie jaar maximaal oplopen tot respectievelijk 15, 20 en 25%.

Plattelandsbeleid:

- Het door de Commissie voorgeschreven bedrijfsadviesstelsel voor de agrarische sector dient maximaal te worden ingezet op het bereiken van duurzaamheid.
- Gedifferentieerde co-financieringspercentages.
- Geen dubbele betaling voor subsidies in het kader van landbouw-milieu-klimaat.
- Positie voor groepen boeren (collectieven)!

Vervolg:

- Het akkoord betreft een principeakkoord.
- Najaar 2013:
  - Commissie presenteert haar uitvoeringsverordeningen
  - Nederland bereidt haar nationale implementatie keuzen voor
  - Nederland bereidt haar Plattelandsontwikkelingsprogramma 2014 – 2020 (POP3) voor
- 2014: Start nieuwe programmaperiode plattelandsbeleid
- 2015: Start nieuwe stelsel Directe Betalingen

Stuur of twitter dit artikel door!

Scan of ga naar:

www.boom-in-business.nl/artikel.asp?id=23-4344

De auteur Ing. J. Nuisl is stafmedewerker internationale betrekkingen bij de Federatie Particulier Grondbezit (FPG). Dit artikel is eerder gepubliceerd in het tijdschrift van de FPG De Landeigenaar.